

Іщенко Іван Олександрович,
*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Київський
національний університет технологій та дизайну (м. Київ).*

Науковий керівник – професор Олійник А.Ю.

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ МОЛДОВИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

У Республіці Молдова статус юридичної особи закріплено як за Адміністративно-територіальна одиницею, так і за органами місцевої публічної адміністрації. Адміністративно-територіальний устрій Республіки Молдова визначається статтями 110-113 Конституції та статтями 4-7 Закону № 764/2001 про адміністративно-територіальний устрій [4].

Територія Республіки Молдова поділена на адміністративно-територіальні одиниці таким чином: села (комуни), міста, райони та автономне територіальне утворення з особливим юридичним статусом

Гагаузія (АТУ Гагаузія), які є юридичними особами публічного права і мають своє власне майно. Органи місцевої публічної адміністрації обираються місцевою громадою і є суб'єктами місцевої автономії, за допомогою яких місцева автономія фактично досягається [1].

Органи публічної влади адміністративно-територіальної одиниці є органами, що складають систему місцевої публічної адміністрації, яка відповідає за задоволення загальних інтересів мешканців адміністративно-територіальної одиниці. У Республіці Молдова органи місцевої публічної адміністрації мають 3 рівні:

- перший рівень – органи, що створюються та функціонують на території села («commune»), містечка або великого міста («municipium»);
- другий рівень – органи, що створюються та функціонують на території районів, міст Кишинів та Бельці;

- спеціальний рівень (АТУ Гагаузія). До органів першого рівня відносяться:

- мер – представницький орган влади населення адміністративно-територіальної одиниці та виконавчий орган місцевої ради, обраний прямим голосуванням;

- місцева рада – представницький та дорадчий орган населення адміністративно-територіальної одиниці [3].

До органів другого рівня відносяться:

- президент району – виконавчий орган публічної влади районної ради, обраний районною радою;

- районна рада – представницький та дорадчий орган влади населення району. До органів влади спеціального рівня відносяться:

- Народні збори – представницький та дорадчий орган АТУ Гагаузія

- Губернатор (Başkan) – вища виконавча посадова особа АТУ Гагаузія, якій підзвітні усі місцеві органи публічної адміністрації Гагаузії

- Виконавчий комітет – постійний виконавчий орган АТУ Гагаузія [2].

Однак законодавство Республіки Молдова не містить чітких положень щодо правосуб'єктності органів місцевої публічної адміністрації. Цей статус впливає зі згаданих вище положень та Конституції Республіки Молдова, у параграфі 3 статті 111 якої згадується про існування представницьких та виконавчих органів в АТУ Гагаузія, і, відповідно, у статті 112, – про існування органів місцевої публічної адміністрації (обрані місцеві ради та обраний мер), які здійснюють завдання місцевої автономії в селах і містах і діють як автономні адміністративні органи [3].

Щоб стати органом публічної влади (юридичною особою з усіма правами та обов'язками), необхідно зареєструватися в державному реєстрі юридичних осіб Республіки Молдова. Тому одразу після затвердження результатів виборів обраний мер чи президент району повинні подбати про це.

У Республіці Молдова статус юридичної особи є ключовим аспектом адміністративно-територіального устрою країни. Відповідно до законодавства, цей статус закріплений як за адміністративно-територіальними одиницями, так і за органами місцевої публічної адміністрації. Важливо зазначити, що АТУ Гагаузія та інші автономні території також є юридичними особами публічного права з особливим статусом. Органи місцевої публічної адміністрації відіграють ключову роль у задоволенні загальних інтересів мешканців адміністративно-територіальних одиниць. Рівень влади органів може варіюватися в залежності від їх місця у системі місцевої адміністрації, але всі вони мають відповідальність за забезпечення розвитку та добробуту своїх територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Правосуб'єктність на місцевому рівні: Молдова. Звіт. URL: <https://rm.coe.int/lp-zvit-moldova-ukr-1/1680aef3f4>. URL: (дата звернення 25.09.24)
2. Закон № 344/1994 про особливий правовий статус Гагаузії (Стаття 7). URL: <https://www.mskgagauzia.md/wp-content/uploads/1994/12/Zakon-344.pdf> (дата звернення 25.09.24)
3. Конституції Республіки Молдова від 29 липня 1994. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/Constitutia-RM-format-mic-Ucr-Tipar-15-07-2016.pdf> (дата звернення 25.09.24)
4. Закон № 764/2001 про адміністративно-територіальний устрій (Статті 4-7). URL: <https://rm.coe.int/lp-zvit-moldova-ukr-1/1680aef3f4> (дата звернення 25.09.24)